

Samtalsguide för nyutexaminerade lärare

Sammanfattning

Denna samtalsguide är framtagen som en del av Hållbar lärarstart - en samverkanssatsning¹. Som mentor väljer du tillsammans med din nyutexaminerade kollega vilka områden som behöver utvecklas, baserat på självskattningsformuläret. Använd samtalsguiden som stöd för att skapa strukturerade och givande samtal.

Innehåll

1	Ledarskap i skolan	2
1.1	Lärmiljö	2
1.1.1	Skapa en god lärmiljö i klassrummet	2
1.1.2	Organisera ditt klassrum	2
1.1.3	Placering och gruppindelning	2
1.1.4	Underlätta för elever att koncentrera sig	2
1.2	Relationer	3
1.2.1	Goda relationer	3
1.2.2	Läraren som föredöme	3
1.2.3	Undvik att förstöra relationer	3
1.3	Lektionsstruktur	3
1.3.1	Så startar du lektionen	3
1.3.2	Strukturerad undervisning	4
1.3.3	Avsluta lektioner	4
1.4	Regler och förväntningar	4
1.4.1	Reglernas syfte, förväntningar och återkoppling	4
1.4.2	Elever som inte arbetar	4
1.4.3	Elever som bryter mot regler och förväntningar	5
1.5	Svåra samtal	5
1.6	Elever som far illa	5

¹ För mer information, se hemsidan:

<https://liu.se/samverkan/skolsamverkan/hallbarlararstart>

1 Ledarskap i skolan

Ledarskap innefattar många olika delar. Nedan visas några som är särskilt viktiga för lärarens ledarskap. Vi utgår från Skolverkets material *"Stöd för ledarskap i undervisningen"* med särskilt fokus på området *"Ledarskap i klassrummet"*.

Du som mentor väljer i samråd med din nyutexaminerade kollega de delar i samtalsguiden som enligt självskattningsformulären har framkommit som utvecklingsområden. Jämför den nya lärarens och mentorns erfarenheter. Det är inte nödvändigt att behandla samtliga delar i guiden. Samtalsguiden, i sin helhet eller delar av den, kan även fungera som underlag för skolgemensamma diskussioner och är således inte begränsad till samtal mellan mentorer och nya lärare. Samtliga områden har samma upplägg, ni läser texter och diskuterar efterföljande frågor.

1.1 Lärnmiljö

1.1.1 Skapa en god lärmiljö i klassrummet

Fundera och diskutera nedanstående frågor med fokus på att organisera, underlätta för koncentration samt skapa en god lärmiljö i klassrummet:

- Vad anser du är en god lärmiljö?
- Är du nöjd med lärmiljön och i så fall varför?
- Är det något du vill förändra gällande lärmiljön?

1.1.2 Organisera ditt klassrum

Läs avsnittet: [Organisera ditt klassrum](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Hur fungerar det för eleverna att komma in i och lämna klassrummet?
- Hur har du hittills gjort för att eleverna ska veta vad som förväntas av dem i klassrummet?
- På vilket sätt tänker du kring material som eleverna behöver regelbundet och hur påverkar hanterandet av materialet undervisningen?

1.1.3 Placering och gruppindelning

Läs avsnittet: [Placering och gruppindelning](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Är du nöjd med elevernas placering i klassrummet?
- Vilka principer är viktiga för dig avseende hur bänkarna är placerade i klassrummet?
- Vilka utmaningar ser du kring elevplacering i klassrummet?

1.1.4 Underlätta för elever att koncentrera sig

Läs avsnittet: [Underlätta för elever att koncentrera sig](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Har ni rensat klassrummet (intryckssanerat) från koncentrationsstörande utsmyckningar?
- Finns det störande ljud- och ljusintryck som kan påverka koncentrationen negativt såsom, tickande klockor, blinkande ljus, skarpa lysrör etcetera?
- Används någon typ av hjälpmedel för att förebygga störande ljud- och ljusintryck t.ex. ljuddämpning (bord och stolar)?
- Hur används bildstöd i klassrummet och vilka utvecklingsområden ser ni?

1.2 Relationer

Goda relationer mellan lärare och elever skapar enligt Skolverket bättre förutsättningar för undervisning och lärande.

1.2.1 Goda relationer

Läs dessa tre avsnitt: [Skapa goda relationer i skolan](#), [Relationer består av värme, stöd och engagemang](#) och [Relationer och uppmuntran](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Vad kännetecknar en god relation mellan lärare och elever?
- Hur skapar du goda relationer med elever och vårdnadshavare?
- Hur visar du värme, stöd och engagemang gentemot elever?
- Hur vill du bemöta elever som du möter på skolgården och i korridoren?

1.2.2 Läraren som föredöme

Läs avsnittet: [Läraren som föredöme och modell](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Hur vill du vara ett föredöme för dina elever? (engagemang, bemötande, relationer mm.)
- Hur tror du att dina elever uppfattar dig som ledare i klassrummet?

1.2.3 Undvik att förstöra relationer

Läs avsnittet: [Så kan du undvika att förstöra relationer](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Vad gör du om en elev inte vill stärka sin relation med dig?
- Hur vill du bete dig när elever är utmanade?
- Hur agerar du för att tillrättavisa en elev utan att förstöra er relation?
- Hur ger du elever uppmuntran och beröm som stärker dem? Ge gärna några goda samt mindre goda exempel.

1.3 Lektionsstruktur

1.3.1 Så startar du lektionen

Läs avsnittet: [Så startar du lektionen](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Vad tar du med dig från avsnittet som du har läst?

- Hur fungerar det för dig att starta dina lektioner? Är det något som du vill förändra?
- Hur ger du eleverna en överblick av lektionens innehåll?
- Hur tydliggör du lektionens målsättning för eleverna och vad de förväntas lära sig?

1.3.2 Strukturerad undervisning

Läs avsnittet: [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Vad tar du med dig från avsnittet som du har läst?
- Vad fungerar bra i din nuvarande lektionsstruktur?
- Finns det något som du skulle vilja förändra i din nuvarande lektionsstruktur?

1.3.3 Avsluta lektioner

Läs avsnittet: [Så avslutar du lektionen](#) samt fundera och diskutera nedanstående frågor:

- Vad tar du med dig från avsnittet som du har läst?
- Hur samlar du gruppen innan det är dags för avslut av lektionen?
- På vilket sätt säkerställer du att eleverna har lärt sig lektionsinnehållet?

1.4 Regler och förväntningar

Regler i skolan handlar inte om att bestraffa elever, utan om att skapa trygghet och studiero. Som lärare behöver du förklara och förankra skolans regler på ett sätt som bygger relation och tillit. Genom att uttrycka önskemål i stället för förbud och bjuda in till dialog ökar elevernas förståelse och acceptans, vilket gör det lättare att upprätthålla en positiv och förutsägbar lärmiljö.

1.4.1 Reglernas syfte, förväntningar och återkoppling

Läs avsnitten: [Reglernas syfte](#) och [Regler, förväntningar och återkoppling](#) och diskutera nedanstående frågeställningar:

- Hur arbetar du med regler i klassrummet tillsammans eleverna och finns det något som kan justeras?
- Hur uttrycker du förväntningar vad gäller elevers beteende?
- Hur formulerar du positiva förväntningar och hur kan det påverka elevers beteende i klassrummet?

1.4.2 Elever som inte arbetar

Läs avsnittet [Elever som inte arbetar](#) och diskutera nedanstående frågeställningar:

- Är uppgifterna på rätt nivå?
- Vet eleven vad hen ska göra?
- Behöver eleven hjälp på något sätt?
- Hur agerar du när elever visar ointresse under lektionen?

1.4.3 Elever som bryter mot regler och förväntningar

Läs hela avsnittet [Tumregler för arbetet med regler och förväntningar](#) och diskutera nedanstående frågeställningar:

- Hur agerar du när elever bryter mot regler i klassrummet? Vad fungerar bra och mindre bra i din hantering?
- Hur visar du förståelse, omtanke och välvilja gentemot eleverna?
- Vid vilka situationer behöver du diskutera enskilt med elever?
- Vilka överträdelser av regler kan du lösa utan hemmets inblandning?

Läs gärna även avsnitten [Förebygg störande och oroliga beteenden i undervisningen](#) och [Hantera störande och oroliga beteenden i klassrummet](#) för vidare fördjupning, det finns även tillhörande diskussionsfrågor som med fördel kan använda i ett större kollegialt sammanhang, exempelvis arbetslag.

1.5 Svåra samtal

Läs skriften: [Svåra samtal](#). Diskutera därefter nedanstående frågeställningar:

- Hur förbereder du dig inför svåra samtal med vårdnadshavare för att säkerställa att mötet blir konstruktivt?
- Vad gör du för att skapa en positiv inledning och avslutning på samtal, även när innehållet är allvarligt?
- Hur agerar du om du känner dig obekväm att leda ett svårt samtal med vårdnadshavare?
- Vad gör du om det uppstår oenigheter med vårdnadshavare under ett möte?
- Hur följer du upp ett svårt samtal för att säkerställa att både skolan och vårdnadshavarna arbetar tillsammans för elevens bästa?

1.6 Elever som far illa

Skolan har anmälningsskyldighet när misstanke finns om elever som far illa. Läs foldern: [Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn](#) samt titta på filmen: [Till dig som är anmälningsskyldig](#) och diskutera därefter frågorna nedan:

- När är du skyldig att anmäla elever som far illa? Ge några exempel på situationer som skulle kunna vara aktuella.
- Vilka rutiner har ni på enheten?
- Vilka tankar väcker filmen?